



LASSE WIERUP DANIEL OLSSON

HELVETTI SISÄLTÄ

15 VUOTTA RUOTSIN SUURIMMASSA
RIKOLLISJÄRJESTÖSSÄ

SUOMENTANUT
TARMO HAARALA

JOHNNY
Kniga

LASSE WIERUP – DANIEL OLSSON

HELVETTI SISÄLTÄ

**15 VUOTTA RUOTSIN SUURIMMASSA
RIKOLLISJÄRJESTÖSSÄ**

Suomentanut Tarmo Haarala

Johnny Kniga Helsinki

© Lasse Wierup ja Daniel Olsson 2012

Ruotsinkielinen alkuteos: *Helvetet inifrån*

– *Femton år i Sveriges strösta brottsorganisation*

Julkaisija: Reporto Publishing AB, Tukholma 2012

Suomenkielisen laitoksen © Tarmo Haarala ja Johnny Kniga 2024

Suomenkielisen laitoksen jälkisanojen © Janne Huuskonen 2024

Johnny Kniga

An imprint of Werner Söderström Ltd

ISBN: 978-952-362-0384

Painettu EU:ssa



JOHDANTO

SINÄ AIKANA, kun Hells Angelsilla on ollut osastonsa Ruotsissa, järjestö on ehtinyt muuttaa Ruotsin rikollisuutta paljon.

Ennen vuotta 1993, jolloin Malmön Hells Angels MC perustettiin, jengirikollisuuden käsite oli Ruotsissa melkein tuntematon. Rikolliset olivat epäilemättä myös aiemmin toimineet ryhmissä, mutta heillä oli tuskin ollut mitään valtavaatimuksia tai alueellisia laajenemispyrkimyksiä.

Hells Angels toi mukanaan taistelun lukumääräisestä ylivoimasta. Vaikutuspiiri kymmenkunnasta jäsenestä kasvoi kahdessa vuosikymmenessä noin 500 henkilöön, joista noin puolet on jäseniä, kokelaita tai hangaroundeja ja puolet virallisia ja epävirallisia kannattajia. Vakiinnuttamalla asemansa Skoonessa, Blekingessä, Hallannissa, Smoolannissa, Länsi-Götanmaalla, Itä-Götanmaalla, Värmlannissa, Uplannissa, Tukholmassa ja Norrbottenissa Hells Angelsin piirit ovat muodostaneet suurimman rikollisuusryhmittymien ketjun.

Hells Angels otti käyttöön myös tavaramerkkijattelun, jossa nimi ja maine toimivat painostuskeinona ja rikosten apuvälineenä. Tämän ovat 1990-luvun puolivälistä lähtien omaksuneet muut jengien ryhmittymät kautta koko maan, sekä niin sanotun MC-ympäristön sisällä että ulkopuolella. Mutta mikään ryhmä ei ole vaalinut tavaramerkkiään yhtä määrätietoisesti – sekä juridiikan että raa’an väkivallan avulla – kuin Hells Angels MC.

Hells Angels tarjosi selkeän mallin sille, millainen jäsenen tulee olla ja kuinka tämän tulee toimia. Yhtenäinen vaatetus ja ankarat säännöt tekivät jäsenistään liivien kantajia ja – yhteenottojen sattuessa – sotilaita. Tämä voimisti järjestön henkiinjäämiskykyä. Vaikka poliisi tilapäisesti onnistuikin toimittamaan useita jäseniä vankilaan, näiden tilalle tuli nopeasti uusia, jotka tiesivät tarkasti, mitä heidän piti tehdä.

Hells Angels opetti Ruotsin rikolliset ymmärtämään arvojärjestyksen ja kurin merkityksen. Sotaväeltä omaksuttu ylentämisjärjestys ja rankaisemisjärjestelmä mahdollistivat sen, että myös suhteellisen viattomat kannattajat saatiin tekemään törkeitä rikoksia ja tappavaa väkivaltaa. Samat mekanismit vaikuttivat niin, että äärimmäisen harvat saivat päähänsä laverrella jollekulle ulkopuoliselle.

Mutta todellinen menestystekijä on ehkä järjestön kyky tehdä yhteistyötä tavallisen siviiliyhteiskunnan toimijoiden kanssa. Juuri tämä antaa suurimmat mahdollisuudet liiketoimintaan ja tekee järjestöstä laittoman ja laillisen maailman välisen yhdisteen. Isoimmat rakennusyhtiöt, vähittäiskaupan tukkumyyjät, rahoitusyhtiöt, valuutan vaihtajat, tapahtumafirmat, ravintolat ja väkijuomien valmistajat ovat olleet liikesuhteissa Hells Angelsin jäsenten kanssa. Monia yksityishenkilöitä mainitsemattakaan.

Rikostoimittajina Göteborgissa ja Tukholmassa me olemme kumpikin tahollamme ja monen vuoden aikana yrittäneet ymmärtää, kuinka Hells Angelsin Ruotsin haara toimii ja vaikuttaa. Kun saimme syksyllä 2010 yhteyden monien Megaksi kutsumaan Micke Johannesseniin, meille tarjoutui suora kanava suoraan järjestön sisimpään. Micke kuului kesään 2009 asti Göteborgin Hells Angelsin osaston johtoon, mutta heitettiin sen jälkeen ulos. Todistettuaan omaa järjestöään vastaan hän ja hänen vaimonsa Ebba elävät nykyään suojeleuhjelman alla ulkomailla.

Näytti pitkään mahdolltomalta järjestää tapaamista pariskunnan kanssa.

”Poliisit sanovat, että uhkakuva on korkein mitä heille on tullut vastaan. Emme saa olla yhteydessä edes sukulaisiimme”, he selittivät puhelimessa.

Mutta monenlaisten turvajärjestelyjen avulla me saimme tilaisuuden tavata heitä ja tehdä useita haastatteluja.

Tiedot, jotka meillä oli pariskunnasta ennen ensimmäistä eurooppalaisen suurkaupungin hotellissa tapahtunutta kohtaamista, olivat peräisin virallisista luetteloista, poliisin tutkimuksista ja erilaisista suullisista lähteistä. Me tiesimme Micken olleen usean vuoden ajan asekersantti, mikä merkitsi sitä, että hän vastasi Hells Angelsin osaston turvajärjestelyistä, huolehti siitä, että aseita oli riittävästi ja hoiti välttämättömiä yhteyksiä Bandidos MC:hen ja muihin kilpailijoihin.

Tiesimme myös, että Micke oli tuomittu väkivaltarikoksista. Hän oli 1990-luvun lopulla ollut mukana aseella uhaten polttamassa pois entisen jäsenen tatuointia. Muutamaa vuotta myöhemmin hän pahoinpiteli ja uhkasi tappaa kaksi alaikäistä poikaa, jotka olivat yrittäneet varastaa Hells Angels MC:hen kuuluneelta ”veljeltä”.

Micke oli toistuvasti ollut myös tutkittavana kiristyksensä ja perinnästä. Kuitenkin syyttäjän oli ollut vaikea vakuuttaa tuomioistuimia siitä, että Micken menetelmät olivat laittomia.

Kun Ruotsin poliisi 2006 aloitti kansallisen voimien koostamisen järjestäytyntä rikollisuutta vastaan, Micke oli yksi sadoista jengin jäsenistä, jotka listattiin Keskusrikospoliisiin niin kutsutussa Alcatraz-luettelossa. Mutta vuosien kulumisesta huolimatta viranomaisten ei onnistunut paljastaa mitään laittomuuksia. Oliko Mickestä yhtäkkiä tullut lainkuuliainen? Vai eikö poliisi käännellyt kyllin monia kiviä?

Ebban nimeä me emme sitä vastoin olleet pystyneet löytämään tuomioiden listoilta tai poliisin rekisteristä. Hän tuntui viettäneen varsin hyvin järjestettyä elämää vaate- ja muotoilualalla, myymäläpäällikkönä NK:n vaateosastolla ja äveriäiden ja muotitietoisten henkilöiden ammattimaisena makutuomarina. Kuitenkin kaksoiselämään viittasi se, että hän omisti Harley-Davidsonin ja vieraili ahkerasti Hells Angelsin tilaisuuksissa.

Entinen täysarvoinen jäsen aikoi nyt paljastaa Hells Angelsin taustoja, ja tämä oli epäilemättä arvovaltatappio järjestölle. Aina 1940-luvun alusta Hells Angelsin piirissä sisäisistä asioista puhumista on pidetty kuolemansyntyinä.

Olemme työn kuluessa saaneet mahdollisuuden haastatella erästä toista Ruotsin Hells Angelsin entistä jäsentä. Nämä yhdesä antavat ainutlaatuisen ja syvälleikävän kuvauksen järjestöstä.

Kun haastattelimme erästä henkilöä, jolla on hyvät yhteydet useisiin rikollisiin ryhmittymiin, saimme vahvistettua sen, että Hells Angels etsii kaikkia mahdollisuuksia kostaa etenkin Micke Johannessenille. Haastateltava mainitsi oma-aloitteisesti, että Hells Angels on luvannut palkkion sille, joka pystyy paljastamaan Micken olinpaikan.

”Voin sanoa, että se on paljon rahaa”, lähde väittää.

Tilaisuudet haastatella Mickeä ja Ebbaa antoivat meille tunteen, että nyt saamme ratkaistua Ruotsin jengiympäristön selvittämättömiä rikoksia ja välienselvittelyjä. Mutta vieläkin mielenkiintoisempaa on ollut ottaa mukaan muita, yleisempiä kysymyksiä.

Mikä saa miehet, joilla yleensä on sekä työ että perhe, itse hakeutumaan maailmaan, jossa rikos on osa arkipäivää?

Miksi on niin houkuttelevaa kuulua yhteisöön, joka saa ympäristön tuntemaan pelkoa?

Onko olemassa mitään rajaa väkivallalle, jota Hells Angels katsoo olevansa oikeutettu käyttämään valtaa tavoitellessaan?

Ja millainen tila naisilla on tässä maailmassa, jossa ”veljet” laativat kaikki säännöt?

Micken ja Ebban kanssa käytyjen keskustelujen ohessa olemme hyvin voimakkaasti etsineet muita lähteitä. Perheenjäsenet, lapsuudenystävät, työtoverit ja muut heitä lähelle päässeet ovat suostuneet haastateltaviksi, samoin kuin poliisit ja viranomaiset, joilla on ollut yhteys pariskuntaan ammattiaan harjoittaessaan. Suullisia tietoja tarkistettiin vertaamalla niitä rikostutkimuksiin, tuomioihin ja viranomaisten päätöksiin.

Kertomus pohjaa laajalti Ebban ja Micken subjektiivisille kokemuksille ja muistikuville. Kunnioitamme sitä, että muilla kirjassa esiintyvillä henkilöillä voi olla toinen käsitys tapahtumien kulusta.

Tämän sanottuamme haluamme kiittää Mickeä ja Ebbaa siitä, että olemme saaneet luottamuksellisesti kuvata heidän elämänsä. Toivomme heidän laillaan, että kirja antaa todemman ja syvällisemmän kuvan Hells Angelsin järjestöstä.

Niinpä kertomus voi alkaa.

1

SIITÄ HUOLIMATTA, että aikaa on kulunut melkein neljäkymmentä vuotta, Micken muistikuva on selkeä ja kirkas. Hän istuu auton etupenkillä yksitoistavuotiaana. Gull-Britt ajaa, ja takapenkillä torkkuvat sisaret Ulle ja Kia. He tulevat Svinesundin sillalle ja Micke katsoo vettä. Hetken kuluttua he ovat Ruotsin puolella. On varhaiskevät, ja Bohusin läänin kallio-
paadet, vainiot ja alastomat koivikot suhahtelevat ohi ikkunan ulkopuolella. Silloin tällöin Gull-Britt syyttää käsin käärityn sätkän ja savu leviää autoon.

Isä Finnin on määrä tulla perässä vähän myöhemmin. He ovat lähteneet Kristiansandista Norjan etelärannikolta hänen uuden työnsä takia. Finn aloittaa hiekkapuhaltajana göteborgilaisella telakalla, se on rankkaa mutta hyväpalkkaista työtä. Myös työnjohtajat ovat norjalaisia, ja monet Finnin kotipuolen ystäväistä ovat tehneet saman muuton.

Gull-Brittille kyse on paluumatkasta. On kulunut kaksitoista vuotta siitä kun hän lähti Lerumista asettuakseen asumaan Norjan-lomallaan tapaamansa itsevarman ja tyylikkään merimiehen kanssa.

Kukaan ei voi sanoa, ettei Gull-Britt ole yrittänyt. Ensin hän työskenteli norjalaisen kotiäitien liiton opinto-ohjaajana ja perusti sitten kahvilan, jossa hän opetti norjalaiset syömään voileipäkakkua. Mutta nuorimman tyttären synnyttyä perheen

oli yhä vaikeampaa saada talous täsmäämään. Eikä Gull-Britt rehellisesti sanottuna tuntenut oloaan koskaan oikein kotoisaksi naapurimaassa.

Mickelle muutto merkitsee hyvästejä kaikelle, mitä hän on pitänyt itsestään selvänä – koululle, luokkatovereille ja naapuruston kavereille. Heille, joiden kanssa yhdessä hän oli harrastanut retkiluistelua talvisin, ampunut kimpassa ilmakiväärillä lintuja keväisin ja leikkinyt metsässä keväästä syksyyn. Kaikki se jää taakse hänen istuessaan täyteen ahdetussa autossa ja haaveillessaan olevansa muualla.

Unelmointi oli tyyppillistä Mickelle. Se oli jopa otettu mukaan arvosteluna norjalaiseen todistuskirjaan, joka oli pakattuna jossakin. Luokanvalvoja oli usein ärtyisä siksi, että hänen katseensa oli harhautunut pulpettiin tai ulos luokkahuoneen ikkunasta.

Nytkin Micke uneksi, vaikka oli hereillä. Hän muistaa, kuinka hänen mieleensä nousi eräs näkymä hänen istuessaan siinä pää nojaten auton ikkunaan. Hän oli synkässä kuusimetsässä katselemassa yli järven. Vähän edempänä kuusien lomassa oli puumaja, ja hänen tehtävänä oli sen silmälläpito. Hänen piti yhdessä kavereidensa kanssa puolustaa kepein ja ritsoin majaa muita metsässä olevia poikajengejä vastaan.

Muutamaa tuntia myöhemmin elokuva yhtäkkiä loppui. He olivat perillä. Korkealla Göteborgin koillispuoleisen laakion yläpuolella lojuivat jättimäiset, vastarakennetut seitsenkerroksiset talot, joista Johannessenin perhe oli saanut sopimuksella asunnon.

Miljoonaohjelman arkkitehdit halusivat ottaa Rannebergenillä vahingon takaisin. Sosiaaliset ongelmat, joita olivat jo alkaneet näkyä Hjällbon ja Hammarkullenin kaltaisilla naapurialueilla, pidettäisiin poissa harkitummalla rakentamistyyllillä. Toimivuus, viihtyisyys ja saavutettavuus olivat avainsanoja. Päivä-

koti, vapaa-ajankeskus ja peruskoulut sijaitsivat suojattuina asuntorivien sisäpuolella, ja keskusrakennuksessa oli kaikki, mitä asukkaiden voitiin ajatella tarvitsevan: pankki, ruoka-kauppoja, parturi, kirkko ja yksi Göteborgin suurimmista pizzarioista. Suomalaisille, joiden odotettiin muuttavan alueelle, rakennettiin jopa sauna sisäpihalle.

Mutta kaikkein eniten kunnallinen Göteborgs Bostadsaktiebolag satsasi alueen lapsiin ja nuoriin. Alueella oli uimahalli 25 metrin altainen, iso urheiluhalli, kolme tenniskenttää, useita jalkapallokenttiä, lentopallokenttä, lenkkipolku ja minigolfrata ja valaistu kelkkamäki ja useita valaistuja kävelyteitä. Ehkä juuri siksi alue kasvattaisi vähitellen useita menestyksekkäitä urheilijoita. Rannebergenistä 1970-luvulla tehdyssä tutkimusraportissa ilmaistiin myös huoli siitä, että runsas harrastusten tarjonta saattoi jopa vaikuttaa kielteisesti perheiden yhteenkuuluvuuteen.

Oli etuoikeus saada asua Rannebergenissä. Asuntoyhtiö seuloi tulijat ankarasti pyrkiessään luomaan sopivaa koostumusta. Tervetulleita olivat ensisijaisesti tunnolliset työläiset ja virkamiehet eli vakaat keskivertoruotsalaiset, jos niin haluaa sanoa. Samoin kuin Finn, monet vastamuuttaneet työskentelivät konepajateollisuudessa joko jollakin telakoista, SKF:n kuulalaakeritehtaalla tai Volvon Hisingenin tehtailla. Ne naiset, jotka eivät jääneet lasten kanssa kotiin, olivat usein töissä konttorissa ja sairaanhoidossa.

Gull-Britt oli ensin kotirouva. Mutta kun Micken pikkusisko Kia sai paikan leikkikoulusta, hän alkoi etsiä työtä. Aluksi Gull-Britt piti ompelukursseja alueen tytöille, sitten hän toimi leikkipuistoavustajan sijaisena ja jonkin ajan päästä hän sai toimen kunnan vapaa-ajanassistenttina. Hän oli innostunut, tunnollinen ja melko ankara. Eikä hän epäröinyt läksyttää lapsia, jotka eivät totelleet, joskus korvatillikan kera, jos katsoi sen tarpeelliseksi.

Omillekin lapsille piti olla kuria ja järjestystä. Kun Micke esiteltiin Tretjärnskolanin 4A-luokan oppilaille, Gull-Britt oli pukenut hänen ylleen mustan takin ja lakeerikengät. Micke muistaa vieläkin, kuinka vaikeaa niillä kengillä oli pelata jalkapalloa välituntien aikana.

Se, että Micke alkuaikana puhui toisin, ei aiheuttanut muita ongelmia kuin että hän sai vaivoikseen ”Norsken”-lempinimen. Jotkut luokan pojat tosin hiukan härnäsivät, mutta se ei koskaan muuttunut kiusaamiseksi. Isokokoinen – melkein päätä useimpia muita pitempi – kun oli, tuskin kukaan uskalsi käydä hänen kimppuunsa.

Luokkatoverit kuvailisivat kauan myöhemmin häntä pojaksi, joka halusi kaikin mokomin olla mieliksi, mutta ei niin, että hän olisi ollut pelokas. Ei johtajatyyppejä eikä myöskään se, joka istui vaiti. Ei mikään lukutoukka mutta ei myöskään lurjus. ”Iso, kiltti karhu, joka oli vain mukana”, on luonteenomainen kuvaus, kun puhumme joidenkin lapsuudenystävien kanssa.

1970-luvun varhaisvuosina karjapaimenet ja intiaanit olivat elokuvaan, kirjoihin ja sanomalehtiin pätevä teema. Torstai-iltaisain Johannessenin perhe istui katsellen yhdysvaltalaista ”Ruudinsavua”-menestysarjaa, jonka keskiössä oli länkisääriäinen šeriffi Matt Dillon. Silmiään siristelevästä sankarista oli tullut Micken ihanne jo Norjan vuosina. Dillon oli heikkojen puolella, hän oli iso ja vahva mutta myös oikeudenmukainen – ja yksi niistä harvoista cowboysankareista, jotka pitivät intiaanien puolta.

Micke ja hänen kaverinsa ahmivat taskukirjoja ja lännen-sarjakuvia, ja saivat jankuttamalla itselleen nallipyssyjä, cowboy-hattuja ja šeriffintähtiä. He leikkivät sotaa Rannebergenin ympäristön metsissä. Micke ajatteli yhä vähemmän Norjaa ja tunsikin jonkin ajan kuluttua itsensä enemmän ruotsalaiseksi kuin norjalaiseksi.

Kun Micke meni mukaan partiolaisiin, elämään mahtui vähemmän leikkejä ja enemmän järjestystä. Micke kävi yhdessä kaverinsa Peterin ja muiden kanssa monta kertaa viikossa Göta Lejonsin partiolaispirtillä, joka sijaitsi melkein tunnin vaellusmatkan päässä. Vähitellen he saivat lainata omaa avainta ja viikonloppuisin he pääsivät yöpymään pirtillä. Peter kertoo meille, että Micke oli porukan tukipilari. ”Ehkä hän puhui luontevasti juuri niin, harvasananaisesti ja rauhallisesti. Hän sanoi kaiken jollakin tavoin painokkaasti, mikä antoi hänelle arvovaltaa.”

Urheilu sai vähitellen yhä enemmän tilaa Micken elämässä. Hän alkoi pelata jalkapalloa Rannebergens IF:ssä ja uida paikallisessa uimaseurassa. Uinti sopi hänen isokokoiselle keholleen, ja hänestä tuli pian seuran parhaita.

Yhdeksännellä voimistelu ja valinnaisaine jalkapallo kohottivat Micken päättötodistuksen keskiarvoa. Keskiarvo jäi kuitenkin alas. Monissa lukuaineissa, kuten kemiassa, biologiassa ja fysiikassa, Micke oli huono, mutta koska hän ajatteli, että voimistelunopettajan ammatti voisi sopia hänelle, hän ei ollut erityisen huolissaan.

Tähän saakka Micken varttuminen Rannebergensissä vaikuttaa varsin idylliseltä. Vilkas ja hauska aika rauhallisessa kansankodissa, jossa monet aikuiset huomioivat alueen lapset ja uhraivat aikaansa heille. Kotona elämä oli kuitenkin kaikkea muuta kuin turvallista.

* * *

Nyt he taas riitelevät. Micke makaa sängyssään ja kuulee vanhempien huutavan toisilleen keittiössä. Hän vetää peiton korvilleen, painaa päänsä tyynyyn ja yrittää sulkea äänet pois. Hän ymmärtää, että he ovat humalassa. Luultavasti riita koskee rahaa, kuten tavallista, ja ehkä sitä, kumpi juo enemmän.

Äänensävy käy yhä epämiellyttävämmäksi. Sitten – muks – kuuluu läsähtävä ääni. Gull-Britt rääkäisee.

Micke haluaa lähteä ulos, mutta hän on liian peloissaan. Isä on arvaamaton ja voi juotuaan räjähtää sokeaan raivoon. Sillä ei ole väliä, onko paikalla vain perhe vai onko muita mukana, yhä useammin tulee kuitenkin riita. Kerran Finn suuttui niin, että heitti teeveen ulos ikkunasta, ja perheen ystävät ovat useita kertoja joutuneet menemään hänen ja Gull-Brittin väliin.

Riitely jatkuu. Lopulta Micke ei enää voi maata paikallaan. Hän avaa makuuhuoneen oven ja säntää keittiöön. Siellä hän näkee äitinsä punaiseksi itkettyneenä ja peloissaan. Finn katsoo Mickeä. Sitten hän lähtee keittiöstä.

Alkoholi ja turmiollinen juhliminen oli leimannut kotia niin kauan kuin Micke saattoi muistaa, myös Norjassa. Muuton jälkeen purkaukset tihentyivät ja Finn alkoi selvänäkin käyttää nyrkkejään. Micke kertoo mattopiiskalla sivaltelusta ja lyömisestä teräksisellä henkarilla. Kuitenkaan jälkeen päin hän ei usko väkivaltaisuuden pohjautuvan pahuuteen vaan pikemminkin muiden kasvatusmenetelmien puuttumiseen.

Aikaa myöten Micke keksi jonkin verran kärsimystä lieventäviä tekniikoita. Mikäli Finn sanoi kymmenen sivallusta, hän sanoi viisi, ja niin he tulivat toisiaan puoliväliin vastaan.

”Mutta minä olin kaikkea muuta kuin ainoa selkääni saanut, siihen aikaan oli aivan yksinkertaisesti erilaista”, Micke sanoo.

Mutta jos hän yrittääkin vaimentaa isän raakuutta, Kiasar antaa toisenlaisen kuvauksen:

”Muistan useita kertoja, jolloin isä takoi äidin päätä lattiaan”, hän sanoo. ”Ja äidillä oli usein viiltohaavoja vartalossaan ja musta silmä. Minä pelkäsin valtavasti hänen takiaan.”

Pelkästään väkivalta ei tehnyt kodista turvatonta. Kian mukaan tapahtui, että Gull-Britt oli niin humalassa keskellä viikkoa, että hän makasi hervottomana sohvalla pystymättä

nousemaan. Mutta seuraavana päivänä kaikki oli useimmiten palannut tavanomaiseksi ja äiti lähti töihin yhtä tarmokkaana kuin tavallista. Asunnosta hän lähti – melkein aina savuke suunpielessä – selkä suorana ja pystypäin.

Pahoinpitelystä ja ryyppäämisestä huolimatta Micke ei selvästikään halua moittia vanhempiaan. ”Kaikkien elämässä tapahtuu rankkoja asioita”, hän sanoo ja tekee selväksi sen, ettei hän halua sääliä itseään.

Vähitellen Finn alkoi viettää yhä vähemmän aikaa perheen luona. Lisätäkseen telakkatyöstä saamiaan tuloja hän oli jatkanut lisähommalla, jolle hän oli omistautunut kesäisin jo Norjassa. Hän oli ”kaupparatsu”, ajeli ympäriinsä eri markkinoiden välillä ja myi koruja, paitoja, riepuja, muovipusseja – niin, melkein kaikkea mikä oli halpaa ostaa sisään ja mitä ihmisille oli helppoa uskotella heidän tarvitsevan. Myyntimatkat alkoivat Oslon seudulta ja jatkuivat pohjoiseen, melkein Suomen rajalle asti.

Micke lähti teini-ikäisenä mukaan matkoille. Hän ja isä lastasivat Chevrolet-pakettiauton täyteen, kytkivät mukaan asuntovaunun ja lähtivät matkaan. Finn näki mahdollisuuksia kaikkialla, missä oli ihmisiä. Hän saattoi pysähtyä jalkakäytävän reunaan ja käskeä Micken virittää kaiuttimet, levittää taittopöydän ja kääriä auki pätkän kokolattiamattoa. Sitten kauppa lähti käyntiin.

Yksi myyntimenestyksistä oli Supertex-riepu, jonka väitettyä ilmiömäistä imukykyä Finn esitteli kaatamalla matolle la sillisen Coca-Colaa ja kuivaamalla sitten nesteen pois. Hyvinä päivinä Finn saattoi ansaita rievulla enemmän kuin sai kokoon viikossa työpaikallaan Göteborgissa.

Sitä huolimatta lompakko oli laiha heidän kotiin palatesaan. Micken mukaan kapakassa käynnit ja viina hotkaisivat valtaosan tuloista.

Kerran myyntireissulla Finn sai raskaan ilmoituksen. Hiekkapuhallusyrityksen johtaja kertoi, että laivatilaukset olivat vähentyneet öljyalan kasvavan kriisin takia. Muutamia kuukausia myöhemmin suurin osa miehistöstä sai lähteä.

Finn ei nähnyt mitään muuta ratkaisua kuin lähteä kokoaikaisesti tien päälle. Matkat pitenivät ja jaksot Rannebergenissä lyhenivät.

Micke oli edelleen mukana silloin tällöin, mutta nyt se ei ollut yhtä hauskaa. Finn ryypäsi reilusti ja seurusteli naisten kanssa. Kerran hän jäi yöksi norjalaisnaisen luo Micken maassa yksin asuntovaunussa murheissaan ja vihaisena siksi, ettei isä edes yrittänyt salata uskottomuuttaan.

Jossakin tilanteessa Finn sanoi, että Mickenkin pitäisi käyttää tilaisuutta hyväkseen pitääkseen hiukan hauskaa. Ellei Micke itse tapaisi sopivaa tyttöä, Finn voisi järjestää prostituoidun.

”Silloin se tuntui kai minusta aika makeelta. Itsehän minä en kuitenkaan ikinä tekisi niin, jos minulla olisi poika”, Micke sanoo muistellessaan sitä.

* * *

Syksyllä 1978 Micke aloitti sosiaalilinjan Burgårdenin lukiossa Göteborgin keskustassa. Siellä opettajat olivat toisenlaisia Rannebergeniin verrattuna, eivät yhtä omistautuneita ja ymmärtäväisiä. Mickelle, jonka oli vaikeaa keskittyä mihinkään, mikä ei kiinnostanut häntä, se oli huono asia. Hän kyllästyi kouluun ja jäi usein kotiin. Kevätlukukauden lopussa hänellä oli kelvoton todistus ja eniten poissaolotunteja luokalla.

Sen sijaan että olisi omistanut kesän laiminlyömiensä opintojen kiinni kirimiseen, Micke matkusti taas Norjaan, tällä kertaa ilman Finniä. Markkinoilla tapaamiensa ihmisten kautta Micke oli hankkinut työpaikan kiertävästä tivolista. Hänen

tehtäväkseen tuli lastenkarusellin kokoaminen ja purkaminen, mikä raskaana työnä sopi hänelle hyvin.

Micke ja muut tivolityöntekijät asuivat liikkuvissa para-keissa, ja iltaisin kävijöiden lähdettyä kotiin hän ja eräs toinen nuori poika istuivat ja kuuntelivat vanhempien kertomuksia. Tunnelma miellytti häntä, ja kun joku kysyi, halusiko hän oluen, hän myöntyi kiittäen. Aika pian hän istui valveilla ja joi muiden kanssa melkein joka ilta.

Syyslukukauden jälleen käynnistyessä Micke ei välittänyt edes lähteä kouluun. Hän jäi sen sijaan Rannebergenin kotiin, jossa hän edelleen asui vanhassa huoneessaan. Finn oli tässä vaiheessa melkein pä muuttanut pois; hän asui joko jonkun ryyppykaverin luona pihan toisella puolen tai matkusteli ympäriinsä markkinoille.

Gull-Brittin piti ennen muuta Kian kannustamana ottaa avioero. Finn suostui siihen mutta vaati Gull-Brittiä siinä tapauksessa ottamaan lasten täydellisen huoltamisvelvollisuuden ja antamaan hänelle itselleen kuukausittaisen avustuksen. Vasta käännettyään asianajajan puoleen ja mentyään tuomioistuimeen Gull-Britt sai Finnin perumaan vaatimuksensa.

Voitosta huolimatta Gull-Brittin oli vaikeaa saada rahoja riittämään. Micke tajusi, että hänen pitäisi mennä työvoimatoimistoon. Hän sai lyhyehkön toimen Lärjedalenin sosiaali-toimiston vahtimestarina, ja sen jälkeen hän työskenteli vähän aikaa vanhustentalossa apulaisena. Kumpikaan ei sopinut Mickelle, joka jälkepäin myöntää olleensa ”valtavan laiska” ja jaksaneensa tuskin nousta sängystä aamuisin.

Hänellä ei sitä vastoin ollut ongelmia löytää vapaa-ajan juttuja. Hän lähti muun muassa uuden kaverin, Danielin, kanssa jalkapallotreeneihin. Danielilla oli toisenlainen tausta kuin Mickellä. Hän oli asunut Yhdysvalloissa, hän oli uskovainen ja hänen isänsä oli pienen vapaakirkon pastori.

Unelma, joka romuttui.

MICKE "MEGA" JOHANNESSEN ei koskaan ollut erityisen kiinnostunut moottoripyöristä. Mutta Helvetin enkeliksi hän halusi, ja hänen päästyään viimein täysjäseneksi kaikki sujuikin helposti. Väkivalta sai oikeutuksen ja rikokset perustelun.

Micke alkoi katsoa elämäänsä uusin silmin sen jälkeen, kun kolme kerhoveljeä "katosi". Vasta kun hänen elämänkumppaniaan Ebbaa uhkailtiin, lopun alku oli edessä. Lopulta Micke heitettiin ulos kerhosta, hänen talonsa paloi ja hän joutui murhayrityksen kohteeksi. Oli aika mennä poliisin puheille.

Siitä asti Micke ja Ebba ovat eläneet todistajansuojeluohjelmassa ilman toiveita paluusta Ruotsiin. Lasse Wierupin ja Daniel Olssonin *Helveti sisältä* -kirjassa he kertovat kaunistelematta, minkälaista jengielämä Göteborgissa oli.

Suomenkielisen laitoksen jälkisanat on kirjoittanut Janne Huuskonen.

